

Sorgens toner. Norske Stig Sæterbakken, der tog sit liv i 2012, lod i sin sidste roman en far se ind i mørket efter sønnens selvmord.

Natten, der aldrig hørte op

AF NANNA GOUL

Stig Sæterbakken: Gennem natten. Oversat fra norsk efter »Gjennom natten« af Allan Lillelund Andersen. 244 sider. 199 kr. Løvens Forlag.

Norske Stig Sæterbakken (1966-2012) er en smertens forfatter. Hans prisbelønnede forfatterskab, der tæller både lyrik, prosa og essayistik, er især kendt for, at han ikke er bange for at gå direkte ind i mørket og blive der; uden lommelygte, nødudgang eller sutteklud. Tragisk nok begik han selvmord i 2012, og *Gennem natten*, der nu udkommer i dansk oversættelse, blev hans sidste roman. Også her er mørket til at tage og føle på.

Tandlægen Karl Meyers, en meget følsom og poetisk tandlæge (de findes?!), der lever ganske lykkeligt med kone og børn, bliver hovedkulds forelsket i en yngre kvinde, og efter lang tid med en blanding af berusende kærlighedslykke og miserabel skyld over for konen ender han med at forlade familien til fordel for hende. Det viser sig dog at være en fejl, og da han slukøret og undskyldende

vender hjem til familien, er det svært at genoprette fortidens harmoni. Især sønnen har svært ved at tilgive ham, og da sønnen efter kort tid begår selvmord, bliver det naturligt nok ikke nemmere at få familieprojektet – eller noget overhovedet – til at lykkes. Sorgen, skylden, smerten og savnet står skrevet med blokbogstaver over hver eneste dag, og nok er der atter en dag, men slut er det i hvert fald med de gode af slagsen.

Romanen skifter retning efter første del, hvor læseren på en nærmest dagbogsagtig og selvterapeutisk vis er blevet delagtiggjort i de smertens landskaber, som fortælleren bevæger sig igennem. Den psykologisk-realistiske stil slår over i en langt mere surrealistisk, småabstrakt og reelt gotisk stil. Da fortælleren forfatter, at det faktisk bliver umuligt at komme igennem sorgen – og at den eneste udvej er døden eller en anden trist form for undergang – ja, så bliver mørket transformeret til en slags urovækkende tåge, som fortælleren som et andet spørgsmål modløst vandrer rundt i.

Hovedsporet er dog, at Karl Meyers bliver besat af en skrækhistorie, som han har

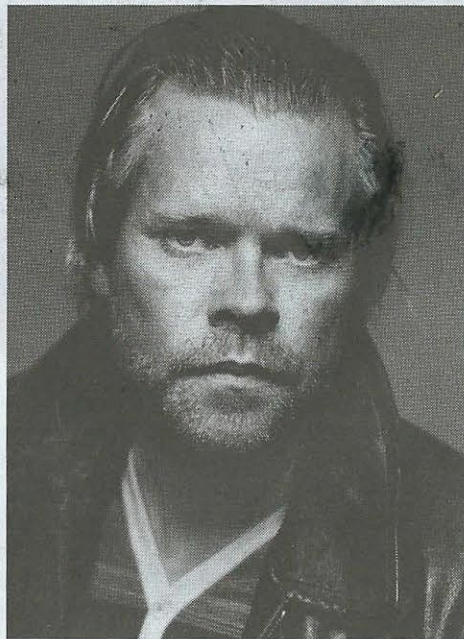

FOTO: JO MICHAEL

rædslerne hus, forstår jeg aldrig helt. Ligesom en række tilfældige møder og passager i romanens anden del bliver for uklare, strittende og hovedløse til, at jeg forstår, hvad de egentligt skal bruges til.

Gennem natten viser bestemt, at Stig Sæterbakken havde talent – jeg er bare ikke sikker på, hvor stort eller hvor sikkert det var. Flere af romanens passager, iagttagelser og sansninger er stærke, præcise og psykologisk indsigtsfulde, men der er også en tendens til, at mørket bliver iscenesat med et lige lovligt skingert – og næsten teenageagtigt – melodrama, ligesom skriften hurtigt kan blive for slap, småsentimental eller bare drøvende, eksempelvis når forfatteren »lader den genkendelige kværn male vores samhørigheds korn«. Det lyder altså anstrengende, som en slags fad New Age-mayonnaise smurt ud over noget følelsesmekanik.

Det er ikke for at sige, at det ikke er en væsentlig roman, Stig Sæterbakken har skrevet, hvor sorgen og meningsløsheden ved at miste et barn strømmer igennem romanen som en ustoppelig elv, helt som den skal. Men når man skaber en roman som ét langt skrig, skal ordene også kunne udfylde skriget.

hørt fra en bekendt, om et mystisk hus, hvor alle ens værste mareridt bliver til virkelighed. Eller noget i den dur. Hvorfor en mand, der allerede har oplevet sin værste frygt blive til virkelighed, vælger at opsøge dette